

ΑΠΟΨΗ

Η επόμενη μέρα για την Ευρώπη

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΥ***

Δεν υπάρχει κανένας γρίφος για το ποιο αποτέλεσμα προτιμά η Ευρώπη στις 3 Νοεμβρίου. Κανείς Αμερικανός πρόεδρος δεν κατάφερε να συνενώσει τις ηγεσίες και τις κοινωνίες της Ευρώπης εναντίον του όσο ο Τραμπ.

Τι περιμένει η Ε.Ε. από τον Μπάιντεν; Η Αμερική δεν θα επιστρέψει ακριβώς στο 2016. Ο κόσμος έχει αλλάξει, και όχι μόνο λόγω Τραμπ. Σταθερότητα και προβλεψιμότητα είναι το πρώτο στο οποίο αποβλέπει η Ευρώπη σε σχέση με την αλλοπρόσαλλη περίοδο Τραμπ. Η Ευρώπη θα αντιμετωπίσει το δίλημμα: επανεπένδυση στην ευρωατλαντική σχέση ή μεγαλύτερη «στρατηγική αυτονομία» από τις ΗΠΑ. Η απάντηση θα δοθεί και από τον βαθμό εμπιστοσύνης που θα αποκαταστήσει μια προεδρία Μπάιντεν.

Η Ευρώπη θα παραμείνει εμπορικός ανταγωνιστής (όχι όμως «αντίπαλος») για τις ΗΠΑ. Θα ξα-

σταθερότητα και προβλεψιμότητα είναι το πρώτο στο οποίο αποβλέπει η Γηραιά Ηπειρος σε σχέση με την αλλοπρόσαλλη περίοδο Τραμπ.

ναγίνει ο στενότερος εταίρος των ΗΠΑ, σε μια σχέση κοινών πολιτικών αξιών. Μια προεδρία Μπάιντεν θα έσπευδε να επιβεβαιώσει τη δέσμευση των ΗΠΑ στην ευρωατλαντική συμμαχία, επιμένοντας βέβαια στον στόχο του 2% αμυντικών δαπανών.

Μια προεδρία Μπάιντεν θα επαναφέρει τις ΗΠΑ στους πολυμερείς θεσμούς υπό τον ΟΗΕ, θα επιστρέψει στον ΠΟΥ, θα ενεργοποιήσει τον ΠΟΕ επιδιώκοντας παράλληλα τη μεταρρύθμισή του στο πλαίσιο του νέου διπολισμού με την Κίνα, θα επαναφέρει τις ΗΠΑ στη Συν-

θήκη για το Κλίμα, στις συμφωνίες για τον διεθνή αφοπλισμό, και πιθανότατα στη συμφωνία για τον έλεγχο του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν (JCPOA), στην οποία η Ε.Ε. είχε σημαντικό ρόλο.

Περαιτέρω απελευθέρωση διατλαντικών εμπορικών συναλλαγών δεν αναμένεται, ούτε όμως και κλιμάκωση των επιθετικών μέτρων προστατευτισμού του Τραμπ, που δημιουργούσαν ένα δυσμενές περιβάλλον για μια Ευρώπη που έχει μάθει να λειτουργεί σε ένα παγκόσμιο σύστημα κανόνων ελεύθερου εμπορίου.

Η ευρωατλαντική σχέση δεν θα είναι χωρίς διαφωνίες. Για παράδειγμα, η προσπάθεια της Ε.Ε. να φορολογήσει τις αμερικανικές εταιρείες τεχνολογίας (GAFA) θα έχει την αντίδραση της Ουάσιγκτον. Αλλά το πρόγραμμα μιας κυβέρνησης Μπάιντεν (ιδίως εάν κερδίσει και τη Γερουσία) για αύξηση της φορολογίας στα υψηλά εισοδήματα και ενίσχυση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών δαπανών,

θα φέρει κοντύτερα τις ΗΠΑ με την Ευρώπη.

Μια επανεκλογή Τραμπ θα βάλει σε βαθμό αναντίστρεπτο το διατλαντικό ρήγμα και την αποδυνάμωση του διεθνούς πολυμερούς συστήματος. Ο Τραμπ ήταν ο πρώτος Αμερικανός πρόεδρος που επίσημα καλωσόρισε τη διάλυση της Ε.Ε., υποστηρίζοντας το Brexit. Μια επανεκλογή του θα παρέδιδε έναν Τραμπ ακόμα πιο ανεξέλεγκτο. Κυρίως θα ανήγε σε νικητήρια εκλογική στρατηγική την επιθετική εθνικιστική δημαγωγία. Οι ευρωπαϊκές κοινωνίες θα βρισκόταν αντιμέτωπες με επίδοξους Τραμπ στο εσωτερικό τους. Μια επανεκλογή Τραμπ θα έδινε αέρα στα πανιά των Λεπέν και Σαλβίνι, όπως και του Ορμπαν, που αποτελεί τον κυριότερο Ευρωπαϊκό υποστηρικτή του Τραμπ.

* Ο Γιώργος Παγουλάτος είναι καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, γενικός διευθυντής του **ΕΛΙΑΜΕΠ**.